

Metaldetektoren og arkæologien

Interessen for at gå med metaldetektor har været støt stigende over de sidste år. Den naturlige konsekvens heraf er, at arkæologien i højere og højere grad har kontakt til metaldetektorer, metaldetektorfund – og ikke mindst til metaldetektorførerne bag maskinen.

I dette nummer af *Arkæologisk Forum* stiller vi fokus på, hvad metaldetektoren betyder for arkæologien i dag og hvilke udfordringer og potentialer, som brugen af metaldetektor skaber.

Den liberale lovgivning på området betyder, at hvem der har lyst, kan gå med metaldetektor. Det giver alle, der har interessen for fortiden (eller som blot søger en sideindkomst) en mulighed for selv at 'gå på jagt' og deltage i udforskningen af forhistorien. Jo flere der har mulighed for at deltage, kan derfor være med til at øge interessen og den folkelige opbakning for arkæologien som fag og felt.

Den store aktivitet på området giver museerne mulighed for at afsøge ellers ikke-undersøgte arealer og derved få kendskab til lokaliteter og genstandstyper, som ikke nødvendigvis kan undersøges på andre måder. Så selvom detektorfundene ofte stammer fra pløjelaget, og er gerne små stumper i meget dårlig stand, kan de rumme vigtig ny viden. En del af metalfundene og også af en karakter, som vækker avisernes interesse ('En ny skat er fundet...'). Fundene giver altså museerne mulighed for at servere gode historier til pressen, hvilket kan være vigtigt for at gøre opmærksom på sig selv i den moderne nyhedsstrøm.

De mange fund giver dog også udfordringer i hverdagen på museerne. Den administrative struktur for metaldetektorarkæologien skaber i sig selv et paradoks: I dag er det de lokale museer, der har den direkte

kontakt med de lokale detektorførere. Mange museer prioriterer at etablere og vedligeholde et tæt netværk med detektorførerne selv om det er ressourcekrævende. På den anden side er det Nationalmuseet, der behandler, administrerer – og i sidste ende ejer – alle danefæ. Det betyder, at de mest spektakulære fund sjældent ender på de lokale museer, hvor de lokale findere ellers forventer at kunne se dem. Den lokale forankring i detektorarbejdet kan derfor nemt falde på gulvet, fordi sagsbehandling foregår langt væk fra finderene.

Den voldsomme vækst i antallet af fund har også betydet, at det eksisterende sagsbehandlingsapparat er blevet strakt til sit yderste. Behandlingstiden for mulige danefæ er i øjeblikket meget lang til frustration for både findere og lokalmuseer. Fordi fundmængden er så relativt stor, bliver stadigt flere metaloldsager også givet tilbage til finderne. Når genstandene indgår i privatsamlinger, åbner det dog for at de helt lovligt kan handles eller byttes væk.

Detektorførerne lægger et stort arbejde i jagten på oldsagerne, og museerne bruger tilsvarende mange timer på både sagsbehandling og etablering/vedligeholdelse af deres netværk. Måske er det på tide at vi laver en vurdering af, om de arkæologiske informationer, der kommer ud af processen, rent faktisk er indsatsen værd.

På baggrund af disse betragtninger har vi på redaktionen bedt en række kolleger reflektere om samarbejdet mellem arkæologer og metaldetektorførerne er godt nok, om detektorfundenes potetiale bliver udnyttet godt nok indenfor forskningen, og om den tilgang til metaldetektorarkæologien, som vi har i dag, kan gøres bedre.

Redaktionen